

PRIKAZ TRENINGA ZA DONOSITELJE ODLUKA, KREATORE JAVNOG MIŠLJENJA I KREATORE POLITIKA U PODRUČJU ZNANSTVENO UTEMELJENE PREVENCIJE UPORABE SREDSTAVA OVISNOSTI: ASAP-TRAINING PROJECT

U okviru europskog projekta *Building effective drug prevention results across Europe, based on prevention systems analysis and widespread professional training*¹ (ASAP-Training), Laboratorij za preventijska istraživanja (Odsjek za poremećaje u ponašanju Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu), u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo, proveo je ASAP treninge radi edukacije donositelja odluka, kreatora javnog mišljenja i politika o znanstveno utemeljenim intervencijama i standardima kvalitete u području prevencije korištenja sredstava ovisnosti.

Početakom 2020. godine (Tallinn, Estonija), u okviru ASAP-Training projekta, educirano je 46 tzv. *master* trenera (iz 13 zemalja EU-a), njih četvero iz Republike Hrvatske. *Master* treneri bili su odgovorni za provedbu treninga na nacionalnoj razini. Koncept nacionalnih treninga uključivao je osnovnu razinu učenja (ASAP osnovni trening) i naprednu razinu učenja (ASAP napredni trening). Dok su osnovnu razinu učenja činili trodnevni treninzi uživo, naprednu je razinu činilo učenje na daljinu u trajanju od 16 tjedana. Poštujući epidemiološke mjere, u Republici Hrvatskoj održana su dva treninga uživo od kojih se prvi održao u Osijeku od 21. do 23. listopada 2020. godine, a drugi u Zagrebu od 28. do 30. listopada 2020. godine. Sudionici su na treningu uživo imali priliku unaprijediti svoja znanja vezana uz rječnik prevencije, epidemiologiju korištenja sredstava ovisnosti, Međunarodne standarde prevencije ovisnosti o drogama (UNODC², EQU³ i EDPQS⁴), zagovaranje znanstveno utemeljene prevencije te praćenje i evaluaciju preventivnih projekata. Osim navedenog, sudionicima su predstavljene najnovije informacije iz preventijske znanosti u odnosu na planiranje preventivnih strategija u širem okruženju, u školskom okruženju, na radnom mjestu, obitelji, zajednici, i pri planiranju preventivnih strategija putem medija. Učenje na daljinu provodilo se od 2. studenog 2020. do 28. veljače 2021. godine putem integrirane virtualne platforme koja je obuhvaćala *okruženje za online učenje* te *virtualnu zajednicu prakse* (VZP), namijenjenu povezivanju ključnih ljudi i razmjeni dobrih praksa u području prevencije korištenja sredstava ovisnosti. E-učenje sastojalo se od četiriju modula:

- modul F: Intervencije u obitelji i u školskom okruženju;
- modul G1: Prevencija na radnome mjestu i u zajednici;
- modul G2: Odabir i zagovaranje znanstveno utemeljenih preventivnih intervencija;

1 PRIKAZ PROJEKTA: Building effective drug prevention results across Europe, based on prevention systems analysis and widespread professional training (ASAP-Training): <https://hrcak.srce.hr/248374>

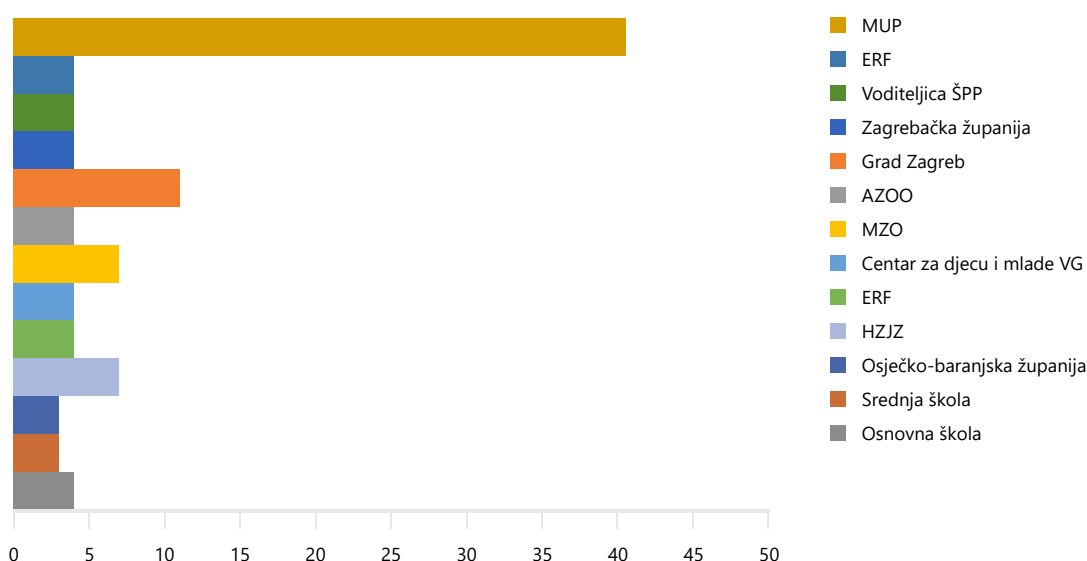
2 Međunarodni standardi za prevenciju zlorabe droga (UN-ov ured za droge i kriminal): https://www.unodc.org/documents/prevention/UN_ODC_2013_2015_international_standards_on_drug_use_prevention_E.pdf

3 Europski minimalni standardi kvalitete u području smanjenja potražnje droga: https://www.emcdda.europa.eu/news/2015/eu-minimum-quality-standards_en

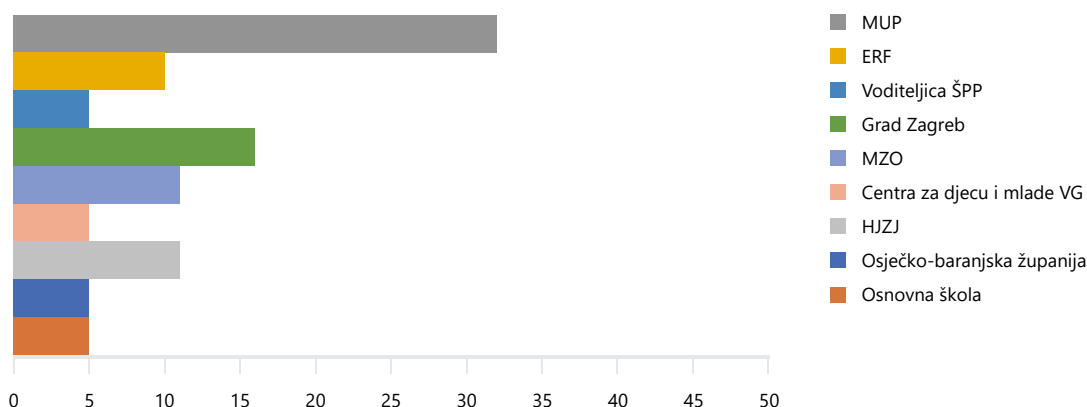
4 Europski standardi za kvalitetnu prevenciju zlorabe droga: https://www.emcdda.europa.eu/publications/manuals/prevention-standards_en

- modul H: Prevencija korištenja sredstava ovisnosti: intervencije u širem okruženju i medijima.

Ključni ljudi u području prevencije korištenja sredstava ovisnosti bili su donositelji odluka, kreatori mišljenja i kreatori politika u području prevencije korištenja sredstava ovisnosti, i to: predstavnici tijela državne i lokalne uprave i samouprave, članovi Vijeća za prevenciju kriminaliteta, članovi Povjerenstva za procjenu kvalitete preventivnih projekata, školski koordinatori programa prevencije ovisnosti i drugi stručnjaci koji imaju utjecaj na izgradnju učinkovitijeg sustava prevencije. Na treninzima uživo educirano je sveukupno 27 ključnih ljudi, od kojih je kriterije za stjecanje naprednog certifikata zadovoljilo njih 19.

Ilustracija 1: Institucije sudionika koji su završili ASAP osnovni trening (N = 27)

Ilustracija 2: Institucije sudionika koji su završili ASAP napredni trening (N = 19)

Neki od komentara sudionika na trening bili su sljedeći:

- *Na trening nisam došla s nekim posebnim očekivanjima, ali sam se ugodno iznenadila. Dobila sam puno znanja. Ova znanja ću iskoristiti već pri sljedećim projektnim natjecajima, primjerice, posebno ću pripaziti na procjenu potreba.*
- *Svakako bih preporučila trening. Naučila sam nove stvari koje se tiču evaluacije. Često treba procjenjivati projekte bez konkretnih uputa, a ovaj trening daje dobre smjernice za to. U edukaciji je sve na jednom mjestu. Standarde bih mogla iskoristiti za natjecaje projekata. Mislim da nije dovoljno samo iskustvo, važno je da procjenitelji projekata poznaju standarde kvalitete.*

Komentar master trenerice:

- *Sudjelovanje u ASAP treningu bilo je za mene jako zanimljivo i vrijedno iskustvo. Prvi dio treninga uživo omogućio mi je stjecanje novih znanja u području prevencije ovisnosti i načina prijenosa istih, kao i pripremu na eventualne prepreke provedbe u praksi, dok sam u drugom dijelu treninga, kao voditeljica, imala priliku proći trening 's druge strane'. Izvrsno konceptualno i tehnički pripremljeni materijali olakšali su mi proces pripreme kao i stvarno sjajna profesionalna i prijateljska grupa master trenera, voditeljice projekta i suradnica na projektu. Tijekom e-učenja izazovno je bilo promatrati različite perspektive sudionika, procjenjivati njihovu motivaciju i svladavanje predviđenih materijala kao i raznovrsne ideje za postizanje pozitivnih promjena u području dokazano učinkovite prevencije. Mislim da je ASAP projekt vrijedan nastavak EU napora za sustavno unaprjeđenje područja kvalitetne prevencije ovisnosti te mi je drago da sam i sama sudjelovala u tom procesu.*

Evaluacija nacionalnog ASAP treninga pokazala je unapređenje znanja u svim područjima/temama koje su bile u fokusu treninga. Najveći pomak u znanju prije i poslije treninga vidljiv je u znanju o standardima kvalitete u području prevencije korištenja sredstava ovisnosti, internacionalnim registriranim učinkovitim programima te učinkovitim preventivnim intervencijama u širem okruženju. Isto tako, vidljiv je značajan napredak u znanju zagovaranja učinkovite prevencije i važnosti evaluacije. U odnosu na proces, sudionici su ASAP treninga bili izrazito zadovoljni ciljevima i ishodima treninga, sadržajem treninga i organizacijom.

Završni susret sa sudionicima treninga i dodjela certifikata održala se 27. travnja 2021. u Zagrebu i 29. travnja 2021. u Osijeku, a 10. i 11. svibnja 2021. održana je međunarodna završna virtualna konferencija „Ulaganje u znanstveno utemeljenu prevenciju – ključ uspjeha“ na kojoj su predstavljeni rezultati ASAP-Training projekta.

Ulaganje u širenje znanja ključnih ljudi o znanstveno utemeljenoj prevenciji i standardima kvalitete u području korištenja sredstava ovisnosti važno je da bi se promovirao i osigurao razvoj i implementacija učinkovitim programima. To je jedan od načina i, ako govorimo o sustavu prevencije, sigurno najučinkovitiji način omogućavanja učinkovita korištenja materijalnim i ljudskim resursima te osiguravanja implementacija programa temeljenih na dokazima učinkovitosti. Jedino tako, implementacijom programa temeljenih na dokazima učinkovitosti može se stvarati etičan i učinkovit sustav prevencije korištenja sredstava ovisnosti.

Više informacija o samom projektu nalazi se na <http://asap-training.eu/>, a o održanim treninzima u Hrvatskoj na <https://www.hzjz.hr/aktualnosti/odrzana-dva-ciklusa-provedbe-edukacija-iz-podrucja-kvalitetne-prevencije-ovisnosti-u-okviru-eu-projekta-asap-training/>.

PrevLab: <https://www.erf.unizg.hr/hr/o-nama/ustroj/zavod/prevlab>

Twitter profil: https://twitter.com/training_asap

Facebook stranica: <https://www.facebook.com/ASAPTrainingEU/>

Pripremile:

Ivana Mitrić

Martina Ferić

Matea Belošević